

SVATOJÁNSKÝ ZPRAVODAJ

ZPRAVODAJ OBECNÍHO ÚŘADU

2019/1 DUBEN

Přejeme vlahé,
pestré a spokojené
Velikonoce!

Nová cesta,
nové krovy,
nové výzvy...

Průmyslová revoluce
ve svatojánském
údolí

Sedlecká magistrála – včera ironie, dnes realita!

Sedlecká stavba pětiletky nesplnila očekávání jednoduchého a rychlého řešení. Průběh této stavby byl dramaticky vystavěn až do posledních minut, ale s výsledkem mohou být spokojeni obyvatelé ulice i náhodní kolemjdoucí. Návštěvníci z jiných částí obce budou možná i trochu závidět...

Po několika plynových a vodovodních haváriích, po bahenních lázních, po sporech o šířku vjezdů a výšku vchodů, po obviněních ze znehodnocení nemovitosti, po rozlámaných plotech a utržených vrátkách, po nepříjemných dohadách mezi obcí, projektanty, realizační firmou a sousedy, po marném lákání popelářů, po konstatování úřadů, že konáme v rozporu s územním plánem, po potopě ve sklepě č.p. 15 a po všelijakém hašteření, podařilo se v úterý 9. dubna 2019 vše jaksi zahladit a zalít černě zářícím asfaltem. Ve čtvrtek 11. dubna jsme stavbu převzali s několika nedodělkami, které nebrání jejímu užívání. Teď si tedy cestu užíváme!

Sedlecká ulička je nyní krásná, jako všechno nové. Asfalt nám ale za čas zvesedne, zšedne, možná trochu popraská. Nová cesta životní štěstí nepřinese nikomu, kdo si ho neumí najít v nenápadných maličkostech tohoto světa... Kde to šlo, nad rámec projektu jsme do země položili chráničky pro možné budoucí zavedení optické sítě do domácností. Byla to čirá improvizace, prolétání mezi finišujícími dělníky firmy Ekodo, nad kterou visela hrozba několikanásobného zvýšení sankcí za nedodržení termínu dokončení stavby... Večerní rozplétání a pokládání trubíček s Jirkou Štefanem nebo zakopávání šachtic s Kubou Hrnčířem. Veškerý materiál obci nezištně věnoval a na práci se podílel pan Josef Liška z Hostimi. Nestihli jsme vše v náležité kvalitě ani

v rozsahu, který by byl optimální, ale je nutno na tomto místě poděkovat všem, kteří se na této akci podíleli a uklidnit ty, kteří mají pocit, že jsme jim něco upřeli, když u nich žlutá hadička nevytéká ze země.

Ale ještě zdaleka není celkově vyhráno. Čeká nás dokončení byrokratické války o získání všech „bumáček“, čeká nás kolaudace, vyklizení prostoru, který sloužil jako zařízení staveniště, a také odstranění vad a nedodělků na všech třech stavebních objektech. Přesto si troufám říci, že průběh závěrečných prací a precizní konečný výsledek na-

pravil firmě Ekodo CZ reputaci, která se koncem loňského roku topila v blátě. Teď už jen doufáme, že travička na krajnicích se s jarem hezky zazelená a nadále o ní bude s láskou postaráno. Také se velice přimlouvám za ohleduplnou jízdu! Kromě popelářů na magistrále možná budete potkávat i bruslaře, skejťáky a jinou havěť!

Samostatnou, ne tak líbivou kapitolou nastávajícího období, bude provoz kanalizace. Jejím provozovatelem bude obec, která musí provádět pravidelné odběry vzorků vody vytékající u mostu do potoka. Pokud vzorky nebudou vyhovující, budeme nuceni iniciovat detailní kontrolu funkce jednotlivých domovních čističek. Zatím máme připojené dva uživatele a třetí již na pořízení čističky pracuje. Připraveny jsou přípojky pro dalších sedm domů. Na každém z připojených uživatelů kanalizace bude záležet, zda lavička u potoka bude použitelná k příjemnému posezení, nebo odsud každého zažene zápach.

JIŘÍ BOUČEK

Magistrálou to nekončí

DRŮBEŽÁRNA V SEDLCI

K čilému stavebnímu ruchu v různých částech obce se přidal i rozruch v areálu bývalé drůbežárny Sedlec. Demolice budov je sice řízena podle projektu a posvěcena demoličním výměrem stavebního úřadu, ale firmy mívají snahu si provádění prací zjednodušit. Místní byli právem znepokojeni vysokými plameny a dýmem, vzniklo také podezření, že se zde páli i materiál, jehož zplodiny mohou být vyloženě nebezpečné. Na podnět sedleckých obyvatel jsme na místo pozvali zástupce stavebního úřadu a Krajské hygienické stanice. Úřednice reagovaly hbitě a velice rychle se dostavily na místo. Převážná část demolice nadzemních částí budov přesto již byla v době jejich návštěvy provedena, materiál odvezen v kontejnerech. Doklady o tom firma dodatečně předložila stavebnímu úřadu. Hygienici upozornili na pravidla pro demolici objektů obsahujících azbest, který byl zastoupen na dvou budovách vlnitým eternitem na střeše. Při nedodržení pravidel hrozí pokuta až dva miliony Kč. Červené ša-

blony z obložení některých budov byly podle atestu z neškodného materiálu Cembrit, který byl spolu s jiným stavebním materiálem odvezen na skládku.

Nyní bude v areálu nějakou dobu klid a poté nastoupí těžká technika na likvidaci základů budov. Zde hrozí pro okolí především hluk a prach. S demoliční firmou bude dohodnut režim, který by měl zaručit, že se například nebude pracovat o víkendech a prostor bude skrácen vodou. Na dodržování dohodnutých pravidel budou jistě nejvíce dohlížet místní obyvatelé, které budeme včas informovat.

POBŘEŽNÍ ZEĎ

Pobřežní zeď u kostela stále čeká na svoje vzkříšení. Milion korun od Středočeského kraje už máme na účtu, ale firma, která tak pěkně předloni opravila koryto Kačáku v Hostimi, od loňska zdrazila téměř o 30 %. Sháníme tedy další nabídky, které by se přiblížily loňským představám a našim finančním možnostem. Letos bychom rádi opravu provedli.

STARÁ ŠKOLA

Pod pěknou, zánovně vyhlížející střechou staré školy se skrývají dřevomorkou napadené trámy. Našli jsme sice

firmu, která tvrdí, že umí zachránit i zasažené trámy, ale před některými částmi krovu naší staré školy kapitulovala i ona. Projekt bylo nutno změnit, notně se prodražil a termín dokončení se oddálil. Pak se ve firmě začali měnit lidé a dohodnuté termíny přestávaly platit. Nyní jsme se dobrali ke shodě na ceně i na termínu provedení a práce se opět rozběhly. Jeřáb na půdu naší muzeální školy vynesl další mohutné trámy. Rekonstrukce je dotažena do plánovaného stavu. To však neznamená, že je hotovo. Zůstávají rozpadající se schody na půdu, což zatím limituje úvahy o jejím smysluplném využití, stejně jako stav stropních trámů v patře nebo žalostná energetická bilance. A tak máme jistotu, že se v příštích letech nebudeme nudit a nebude starost, kam s přebytečnými financemi.

JIŘÍ BOUČEK

Zač se platí v roce 2019

Jakmile nastane nový rok, je dobré si uvědomit, co nového kromě letopočtu s sebou přináší. Mezi ty méně populární věci patří inventury, účetní uzávěrky a placení různých poplatků. Dovoluji si tedy připomenout, že i letos je nutno zaplatit za likvidaci odpadu. Přestože AVE svoje ceny od nového roku zvýšilo o 6%, **taxa obecních poplatků za odpad zůstává stejná jako vloni**, tedy 620,-Kč za každou trvale přihlášenou osobu (pro sedmdesátileté a starší jen 500,-Kč) nebo za rekreační nemovitost (zde se sleva seniorům neposkytuje). Stejně jako vloni platí zásada, že se jedná o plošně vybíraný místní poplatek, který vůbec nesouvisí se stupněm využití nemovitosti. Je možno jej rozdělit do dvou částí, každopádně bylo jako vždy nutno do konce března zaplatit alespoň první půlku a pak případně do konce srpna doplatit zbytek. Za tento poplatek mnozí již dostali na obecním úřadě novou nálepku na popelnici, bez které

vám ji od 1. dubna nevyvezou, nebo sadu pytlů – pokud bydlíte na Záhrabské. Nezapomeňte také prosím, že se sluší zaplatit i poplatek za pejsky! Podrobnosti k platbám naleznete celoročně na webové stránce www.svatyjan.cz/obcni-urad/pravni-predpisy-obce-informace-oznameni/.

Také **cena vodného v Sedlci pro tento rok zůstala beze změny**, přestože VaK Beroun cenu za servis vodovodu také valorizoval. Náklady na život a služby všeho druhu se citelně zvyšují, a tak se musí obec snažit posílit svoji příjmovou stránku. **Nájem za hotel a restauraci byl jako každoročně navýšen o meziroční inflaci (2,2%) a nájmy obecních bytů jsme zdrazili o 11%** – stalo se tak poprvé od roku 2011.

Zastupitelstvo také schválilo navýšení ceny parkovného. Nový tarif (P1 40/80 Kč, P2 30/60 Kč) je rozdělen jen do dvou časových pásem: 0–3 hod a 3–24 hod. Parkoviště P2 směrem na

Hostim zůstává cenově výhodnější – náš dlouhodobý cíl je omezovat parkování na prostranství před kostelem. Nařízení obce č. 1/2019 o parkovném naleznete rovněž na obecním webu.

Vylepšit bilanci rozpočtu se snažíme také pronájmem obecního majetku, především pozemků. Pronajmout se snažíme také chatku č.e. 10, která stojí na obecních pozemcích pod areálem bývalé Ivanky (pod svodidlem). Dlouhodobě sloužila spíše bezdomovcům, je totálně zanedbaná a její okolí také. Nemá napojení na žádné sítě – řeklo by se, že ideální stanoviště pro romantiky. Lověcká chata? Klubovna skautů? Základna ochránců přírody? Nebo stanoviště obsluhy záchranného parkoviště, které by odlehčilo centru obce? K tomu by se hodily okolní louky, které byly nedávno v rámci restitucí vydány z rukou státu. Nová majitelka je za určitých podmínek ochotna pozemky nabídnout obci.

BUK

Kůrovec – výzva krajského úřadu

Rozsah kůrovcové kalamity je největší v historii ČR. Současná kritická situace vyžaduje aktivní účast vlastníků lesa – vlastníci a nájemci lesů jsou odpovědní za zachování lesa. Zanedbání péče o lesní porosty představuje nejen významnou finanční ztrátu, ale i porušení právních předpisů.

Pokud nebudeme včas zpracovávat kůrovcem napadené stromy, dojde k plošnému rozpadu lesních ekosystémů. Chraňme svůj majetek a zachovejme jej budoucím generacím!

RÁMCOVÁ DOPORUČENÁ OPATŘENÍ

■ Celoročně důsledně vyhledávat, vyznačovat, včas vytěžit a účinně asanovat veškeré dříví nově napadené kůrovci. Asanací se rozumí bezodkladné odkornění dříví nebo chemický postřik celého povrchu kmene v larválním stádiu kůrovce, v důsledku čehož kůrovec nedokončí svůj vývoj a uhynie. Asanací se nerozumí pouhý odvoz dříví z lesa, protože tímto naopak dochází k šíření škůdce, který v neošetřeném dříví svůj vývoj dokončí.

■ Zaměřit se na napadené stromy a nikoli souše, které již nepředstavují riziko šíření škůdce. Staré souše jsou již mrtvé stromy a nemají čerstvé lýko, které je potravou kůrovců. Tyto souše již škůdce opustil a napadl živé jedince smrků v jejich nejbližším okolí. Právě tyto čerstvě napadené jedince smrků je nezbytné vytěžit a asanovat.

■ Odstraňovat a asanovat rovněž polomy, vývraty a ostatní dříví atraktivní pro rozvoj kůrovců. Čerstvé polomy a vývraty (mající zelené jehličky) vůni své

pryskyřice kůrovce přitahují. Na těchto stromech, které již nemají schopnost se přirozeně bránit, je kůrovec schopen se velmi rychle namnožit a rozšířit.

Celá výzva je do konce května zveřejněna na naší úřední desce, případně vám ji na vyžádání zašleme mailem nebo vytiskneme při vaší návštěvě na OÚ. Všichni majitelé lesních pozemků jsou také obesíláni podnikem Lesy ČR dopisem s letákem, obsahujícím další praktická doporučení.

Voda a bezpečnost

Podnik Vodovody a kanalizace Bečkov, který se na základě smlouvy stará o obecní vodovod v Sedlci, provedl na sklonku loňského roku zevrubné posouzení rizik, která mohou ohrožovat bezpečné zásobování pitnou vodou. Třídvacetistránkový dokument popisuje detailně parametry vrtu, způsob čerpání, fungování úpravny vody a rozvod vody po obci.

Vrt má stabilní vydatnost 0,7 l/s, což naprosto dostačuje nejen pro nyní připojené domácnosti, ale opravňuje k úvahám k rozšíření vodovodu. V roce 2017 se z vrtu vyčerpalo téměř 1300 m³ vody, třináct připojených domácností spotřebovalo celkem 900 m³ – téměř třetina vyčerpané vody se spotřebuje na výplach mechanického filtru a na regeneraci manganového filtru.

Podmínkou rozšiřování vodovodu však bude mimo jiné garantovaný odběr vody, jinak se voda v některých větvích vodovodu může kazit. Velké hygienické riziko představuje také propojení rozvodů tam, kde vedle vodovodu užívají také vodu z vlastní studny, z rezervoáru pro dešťovou vodu apod. Smlouva o připojení k vodovodu i provozní řád takové propojení jednoznačně zakazují!

Při podezření, že někde nejsou rozvody z jiných zdrojů fyzicky zcela odděleny od vodovodu může být dán stavebnímu úřadu podnět k zahájení správního řízení.

BUK

Výzkumy a studie

Začátkem května, kdy zde zpravidla vrcholí nápor turistů, se v naší obci objeví Studenti Mendelovy univerzity v Brně, Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií. Budou na objednávku obce provádět šetření mezi návštěvníky.

Cílem je vytvořit obraz struktury návštěvníků obce z mnoha pohledů – jejich motivaci, věkovou strukturu, cíle, preference způsobů dopravy apod. Dozvíme se něco také o vhodné metodice provádění podobných výzkumů, což nám umožní provádět v budoucnu průzkum třeba i vlastními silami, výsledky správně vyhodnotit a ujasnit si, jak s turisty zacházet.

Na akci je sympatické i to, že si její financování zajistila univerzita prostřednictvím vlastního projektu. Část realizačního týmu v Jānu už byla koncem března na obhlídce a zúčastnila se i exkurze Svátý Jan ze všech stran.

Další úkol začneme týmově řešit koncem dubna, kdy se poprvé sejdou pracovní skupina k tématu „veřejná prostranství“. Tým namíchaný ze zástupců různých institucí a spolků (Arcibiskupství pražské, Svatojánská kolej, Svatojánská společnost, Národní památkový ústav, CHKO Český kras, MěÚ Beroun...) se bude věnovat úvahám o možnostech, jak centrum obce zkrášlit a učinit přívětivějším nejen pro návštěvníky, ale i pro

místní obyvatele. Nepůjde zdaleka jen o to, co s parkujícími vozy na návsi. Řešit by se měl bezpečný pohyb osob v koridoru mezi Obecnou školou, kostelem a hřbitovem, rozmístění informačních tabulí a značek, místa pro odpočinek, zeleň atd. Z těchto debat by mělo vzejít poměrně přesné zadání pro architekty. Debaty bude moderovat a závěry formulovat zkušený „facilitátor“ Martin Nawrath se svým týmem. Náklady nám stejně jako u dalších studií na téma zásobování vodou, odkanalizování obce a u pasportů obecního majetku pokryje dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí z Operačního programu Zaměstnanost.

BUK

Z výroční zprávy Svatojánské společnosti

Jako každý rok, i letos přinášíme výtah z výroční zprávy SJS. Náš spolek má nyní 15 členů, kteří pro společnost pracují nakolik to jejich pracovní vytížení a zdravotní stav umožňují. V roce 2018 jsme v rámci „informační služby“ ve svatojánském kostele odpracovali 836 hodin průvodcovství. (Bohumil Ševčík 304,5 h, Josef Ševčík 236 h, Vladěna Rattayová 167,5 h, ostatní průvodci 128h). Díky tomu se podařilo vybrat do farních kasiček téměř 300 000 korun.

FINANČNÍ ZPRÁVA

Hospodaření Svatojánské společnosti je díky stabilním příjmům z naší činnosti úspěšné. Celkové příjmy letos dosáhly částky 520 630 Kč, což je o cca 2000 Kč více, než v roce 2017 a o 27 000 Kč více než v r. 2016. Výdaje společnosti byly 449 727 Kč (poloviční než v r. 2017). Na konci roku 2018 byla na účtu a v pokladně společnosti částka 238 940 Kč. Výdaje na památky byly ve výši cca 20 procent roku předchozího. Díky menším výdajům na opravy památek se tedy podařilo našetřit rezervu 189 000 Kč.

PÉČE O PAMÁTKY

Uplynulý rok 2018 nebyl tak bohatý na obnovu památek. Bylo to dáno tím, že v roce předchozím jsme za mnoho akcí zaplatili přes 535 000 Kč a tak bylo potřeba šetřit. V roce 2018 jsme zaplatili na obnovu památek „pouze“ 90 024 Kč. Z toho byly 60 410 Kč dary obci na zvoníčku v Sedlci a 17 000 Kč na konto varhany. Zbytek činily výdaje za práce na muzeu a u Bubovického křížku. Zde bylo brigádně upraveno okolí, vyspraveno zábradlí a instalována tabulka s nápisem. Instalací zábradlí a výsadbou zeleně byla zakončena etapa obnovy místa před studánkou sv. Ivana. Na rok 2019 plánuje Obec i farnost řadu oprav, kde už bude našeho příspěvku zapotřebí. Kromě toho plánujeme opravu dveří u Muzea a dveří u kaple sv. Kříže. Po příp. dohodě s Arcibiskupstvím jsme připraveni přispět i na opravu části parkové zdi u hřbitova.

OBLAST KULTURNÍ A SPOLEČENSKÁ

V uplynulém roce jsme uspořádali šest koncertů. Podvacáté jsme v kostele slyšely Spirituál kvintet, v květnu přivítali japonský sbor a vyslechli recitál americké

sopranistky. V refektáři také probíhaly koncerty staré hudby, pořádané naší členkou paní Mitášovou. Lidé si zvykli za kulturou do Sv. Jana dojíždět, a to i z větších vzdáleností. Tradičním kulturním setkáváním byl opět Vánoční koncert. Patrně naposledy byla prodloužena úspěšná výstava fotografií ze Svatojánska v kostele. V rámci spolupráce se spolkem sv. Ludmily z Tetina jsme se účastnili výstavy v Lysé nad Labem v rámci oslavy 350 let příchodu rodiny Šporků do Čech. Výstava Medové Vánoce ve Svatojánském muzeu se konala již podvanácté. Celkem se na koncertech vybralo 113 250 Kč (výdaje byly 52 220 Kč). Je třeba dodat, že za vybranými penězi z koncertů stojí desítky hodin práce mnoha lidí. Díky koncertům se daří i oživit myšlenku sbírky na Svatojánské varhany, kde je nyní 175 706 Kč.

SVATOJÁNSKÉ MUZEUM

Také v muzeu bylo odpracováno Jiřím Ševčíkem st. přes 300 hodin. Provoz muzea byl poznamenán průtahy s rekonstrukcí krovů. Bylo tedy otevřeno až od května, což se projevilo na vícepracích s úklidem, malováním a na snížení tržbě. Přibýlo přes sto nových dobových exponátů a v jednání je zakoupení starých fotografií Sv. Jana. Návštěvnost muzea je stabilní, o Vánoční výstavě tradičně velmi vysoká. Celkové příjmy v muzeu činily 49 090 Kč, výdaje 51 407 Kč (včetně 15 000 Kč za exponáty a 10 000 Kč za stavební práce). Zastupitelstvo obce existenci muzea podporuje částkou 20 000 Kč ročně, platbou za energie a investicemi do budovy.

Návštěvníci obce jsou muzeem mile překvapeni a nezdá se, že stráví jeho prohlídkou i desítky minut. Mnozí se sem vrací pravidelně a občas někdo i nabídne muzeu něco do sbírek. Také mnozí obyvatelé obce přicházejí do muzea poprvé a teprve ho „objevují“. V roce 2019 plánujeme opravu vstupních dveří, velký úklid muzea a obměnu fotografií. Úroveň služeb v kostele i v muzeu je třeba stále držet na patřičné úrovni. Stále je zapotřebí osvěty, že Svatojánské muzeum je nejen zázemím pro turisty, zdrojem informací pro nejširší veřejnost, ale že i pro naše obyvatele má důležité místo. Přechovává svědectví o identitě naší jedinečné obce, ke které bychom se jako její obyvatelé měli hrdě hlásit.

PROPAGACE

V oblasti propagace byl rok 2018 výjimečný podstatnou událostí, kdy byl zdejší komplex benediktinského kláštera prohlášen Národní kulturní památkou. Na toto téma vyšlo několik článků a událost vyvolala nakrátko zvýšený zájem médií. Zvýšenou návštěvnost jsme nezaznamenali. Svatojánská společnost při této příležitosti vydala leporelo 13 fotografií všech Svatojánských památek. Z fotografií J. Ševčíka, J. Boučka a M. Šedivého je doplňována i fotokronika obce. Dokumentační fotky od ostatních lidí se k nám bohužel dostávají jen ojediněle.

SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI SUBJEKTY V OBCI

S ostatními subjekty v obci probíhá standardní spolupráce. Přínosná byla naše spoluúčast na vzniku „Strategického plánu rozvoje obce“, kdy proběhlo několik náročných pracovních schůzí. Do plánu se promítly naše zkušenosti v oblasti návštěvnosti obce a s tím spojené problematiky. Doufáme, že se tento kvalitní projekt o směřování obce bude dařit naplňovat. Díky účasti pana starosty na našich schůzích dochází ke vzájemnému sdílení a pomoci. Podařilo se najít vhodnou formu převodu domény svatýjan.cz na obec. Daří se i navazovat spolupráci s Vyšší odbornou pedagog. školou. Svatojánská hasiči spolupracují v rámci svých možností velmi ochotně, zejména při pořádání poutí a velkých koncertů. Spolupráce s farností je na velmi dobré úrovni. Náš kostel je podle zástupců farnosti díky naší činnosti a práci s návštěvníky „nejbohatším kostelem v regionu“ a může si tak dovolit takové opravy, které jsou jinde nemyslitelné. Bez Svatojánské společnosti by jakákoli činnost na památkách byla výrazně omezená. Není to ale samozřejmé. Je to výsledek práce našich členů, kteří v rámci Svatojánské společnosti odpracovali jen v uplynulém roce téměř 1500 hodin!

Závěrem bych chtěl tradičně všem svým kolegům poděkovat za jejich dobrovolnou práci, péči o muzeum a zejména všem našim průvodcům. Každý z nás věnuje našemu společnému snažení nemalou část volného času, často na úkor vlastních zájmů a rodin. Ovoce našeho snažení je po 27 letech naší činnosti dobře viditelné.

JIŘÍ ŠEVČÍK ML., PŘEDSEDA SJS

Svatý Jan pod Skalou v průběhu 19. století (I)

Čím více se ponoříme do studia historie Svatého Jana pod Skalou, tím více máme možnost objevovat stále nová a nová překvapení. Poskládáme-li tyto drobné poznatky do širších souvislostí, vybaví se nám jako při skládání puzzle až neuvěřitelný obraz. V uplynulém roce se nám podařilo vypátrat několik unikátních historických fotografií z 19. století, které se v reprodukcích stanou součástí sbírek našeho Svatojánského muzea.

Podrobné studium nejstarších fotografií i dobových textů (topografie Berounského kraje, kroniky) nám tak dává jistější představu o tom, jak se v 19. století u nás žilo a dokonce i jak konkrétně centrum naší obce vypadalo. Zásadní změna po zrušení kláštera nastala až s prodejem panství hraběnce Walburze Bergerové v roce 1819. Bergerovi se starali o svá panství poctivě a dobře na nich hospodařili. Za vše hovoří adaptace budovy kláštera na zámek, naplněný množstvím archeologických i regionálních sbírek a zvelebení prostor klášterního parku. Nejviditelnějším a patrně i nejnákladnějším počinem byla výstavba rodinné hrobky – kaple sv. Maxmiliána, dle dobových záznamů nejkrásnější neogotické stavby v Čechách. K tehdejšímu panství patřily rovněž dnes už neexistující hospodářské budovy, jejichž historie sahala mnohdy hluboko do dějin kláštera. Například budova někdejšího klášterního pivovaru, jehož historie sahá až do 16. století. Právě tato dnes už neexistující budova (resp. soubor několika stavení) je poměrně v detailu zachycena právě na jedné z objevených fotografií. V r. 1849 je uveden jako „pivovar na 15 sudů“. Koncem 19. století je v listinách

uváděn jako „malý ruční zámecký pivovar Maxe Bergera“ s výstavem 1000 hl piva ročně. Byl zrušen a následně i zbořen kolem roku 1900 s prodejem celého panství po úmrtí posledních dvou bratrů rodiny Bergerů. Jedinou památkou na něj nám zůstal renesanční mramorový portál pivovarského sklepa, skrytý v klášterním parku. V nedávné době nás kontaktoval jistý člověk, jehož předci byli po několik generací v pivovaru bednáři, jeden z nich dokonce vrchním sládkem. Po jeho zrušení se museli ze Sv. Jan odstěhovat za práci jinde.

V tomto období romantismu však naše údolí příliš romanticky nejspíše nepůsobilo. Nejviditelnější změnou, která na 93 let změnila život obyvatel i podobu místa, byla výstavba mohutné čtyřpodlažní továrny na zpracování bavlny, nití a výrobu manšestru. Továrna byla vysoká jako kostel, vedle kterého stála, a mohutností si nezažala ani s budovou kláštera. Ottův slovník k roku 1890 uvádí, že v obci byla „výrobna mlýnských strojů a závod na pletení punčoch“. Místopis Berounského kraje z roku 1828 uvádí o Sv. Janě mimo jiné toto: „Šest hodin chůze od Prahy, v divukrásné skalní krajině na Loděnickém potoce (také zvaném Kačice) leží vesnice

s krásným a prostorným vrchnostenským zámkem, k němu náležícím pozoruhodným farním kostelem, nádhernou školní budovou, pivovarem a palírnou, mlýnem s pilou. Za pozornost stojí stroj na zpracování bavlny paní Rosalie Dormitzerové, která vlastní tovární budovu a ještě dalších 20 obytných domů,

které mají dohromady 33 rodin. Továrna na zpracování bavlny dává lidem výdělek na zajištění nezbytného živobytí, ne však tak velký, jako v zemědělství.“

V roce 1868 čítala pouze osada Svatý Jan 30 domů, ve kterých žilo „260 obyvatel, kteří ponejvíce výživu mají ve zdejší továrně“. Část obyvatel již tehdy, padesát let před zahájením průmyslové těžby vápence na Parapleti, pracovala v kamenolomu. Podle jednotlivých vydání místopisů trval popsáný obraz života v obci po celý zbytek 19. století.

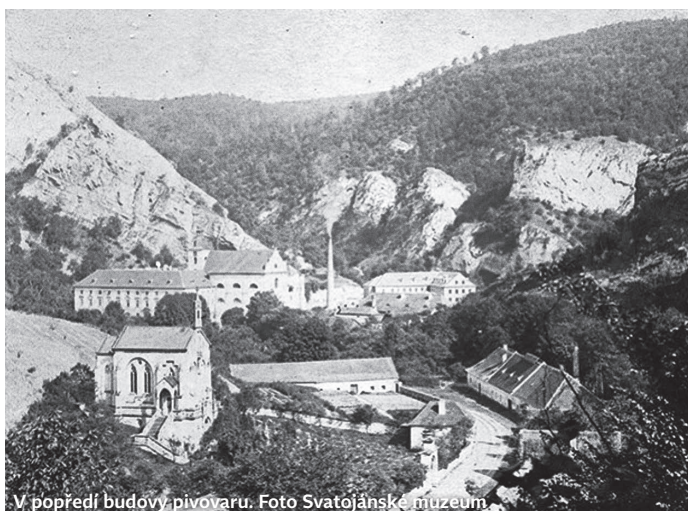
PŘÁDELNA BAVLNY

Právě výstavba mohutné přádelny na bavlnu byla největším zásahem do života obce. Nejen vzhledově, ale především dávala živobytí většině jejích obyvatel. Komplex kláštera – tehdy již přeměněný na zámek – už nebyl jedinou dominantou údolí. Vysoké věži kostela hned v sousedství studánky sv. Ivana konkuroval 30 metrů vysoký tovární komín. Továrna sice dávala práci až 140 zaměstnancům, kteří sem za práci dojížděli z okolních i celkem vzdálených vesnic, dokonce zde mnozí přes týden i přespávali, ale nic naplat, celkově se mohutná budova továrny do romantického rázu krajiny nehodila. Vysoký komín při výrobě tepla pro parní stroj o výkonu 12 koní neustále chrлил kouř. O tom, co dokáže inverze v našem údolí víme své ještě z nedávné doby, kdy zde nebyl zavedený plyn.

Fabrika byla postavena v roce 1812 na místě bývalého papírenského mlýna, který od dob zrušení kláštera vlastnil J.U.Dr. a profesor Michael Schuster z Prahy. Od r. 1826 byla vedena jako majitelka Rosalie Dormitzerová, ale v roce 1840 přišly textilní závody Dormitzerových do konkurzu. Zakoupil je „rytíř Emanuel Kubintzky“. Svatojánská přádelna byla jen jednou z komplexu továren na Berounsku, které provozoval. Největší továrna byla postavena v Berouně, kde Kubinský tehdy zaměstnával 2/3 veškerých berounských dělníků (kolem 800). Podnik byl nejen největší továrnou na Berounsku, ale i jednou z největších přádelen v Rakousko-Uhersku. Jeho výrobky byly (i ze Svatého Jana) exportovány do celého světa. Kubinský dostal za své zásluhy v r. 1898 Řád železného kříže. V r. 1939 byla rodina Kubinských pro svůj židovský původ nucena vše opustit a emigrovat do USA.

JIŘÍ ŠEVČÍK JR.

(POKRAČOVÁNÍ V PŘÍŠTÍM ČÍSLE)

V popředí budovy pivovaru. Foto Svatojánské muzeum

Česká mše vánoční – Rybova, Svatojánská

Je krásné, když poutní místa ožívají nejen při oficiálních slavnostech a svátcích, ale žijí svým autentickým životem a oslovují příchozí bez ohledu na jejich původ a světonázor. Poutní areál ve Svatém Janu pod Skalou, který se od loňského roku pyšní statutem národní kulturní památky, je důkazem zajímavého propojení historických odkazů a autentického života, který se snaží historické a přírodní kvality místa oživit a bez pozlátkového podbízení přibližovat dnešním návštěvníkům. Záměrem budova bývalého kláštera nabízí celoročně útočiště studentům pedagogiky nebo humanitně a přírodovědně zaměřeným skupinám, v kostele sv. Jana Křtitele se kromě mší pravidelně konají výstavy fotografií a kvalitní koncerty duchovně inspirované hudby. V sedmadvacetileté historii svatojánských koncertů se objevuje několik jmen, která se cyklicky opakují. Někteří interpreti si speciální atmosféru Svatého Jana pod Skalou natolik oblíbili, že se sem dlouhou řadu let vracejí a patří ke stálým bohatého koncertního programu. Jde například o Spirituál Kvintet, o Hradišťan, ale zejména o vánoční koncerty pěveckého sboru Slavoš z Berouna, který zde vystupuje v souvislé řadě od

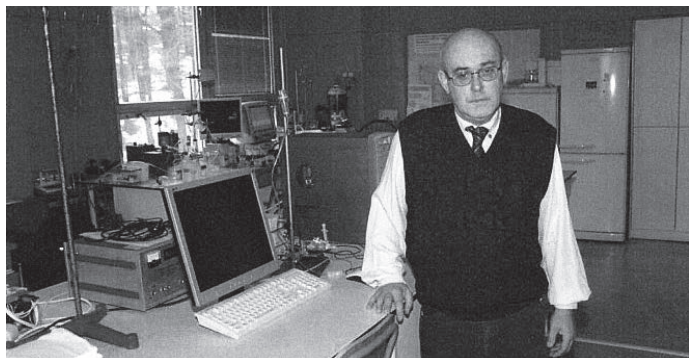
roku 1993! Ke Slavoši se postupem času připojili sbor a orchestr VŠE, které řídí dirigent Haig Utidjian, nadšený propagátor české hudby narozený na Kypru, později usazený a studující v Anglii, nyní působící jako šéfdirigent sboru a orchestru Univerzity Karlovy.

Vánoční koncert, konaný 23. prosince 2018 byl již 26. vystoupením sboru Slavoš a celkově 175. koncertem pořádaným Svatojánskou společností od roku 1992. Propojení kvalit Rybovy České mše vánoční a jejích interpretů s osobitým temperamentem dirigenta poskytlo opět skvělý zážitek, a to nejen hudební. Dispozice svatojánského kostela bohužel části publika neumožňuje přímý vizuální kontakt s interprety, ale i tak bývají vánoční koncerty hojně navštěvované. Po předloňském návštěvnickém rekordu, kdy na některé zájemce v přeplněném kostele nezbylo místo, naplnil se vloni kostel „tak akorát“. Publikum se zpravidla sjíždí i z velké dálky, ale milá jsou hlavně předvánoční setkání se známými tvářemi ze sousedství. Je potěšující, že se zde tradičně setkávají lidé z Berouna, Srbska a z dalších blízkých obcí. Speciálně mne těší setkávání s hosty z Tetína, se kterým se v posledních letech snažíme navázat na tradiční

vazby mezi našimi obcemi, ať už z dob legendárních křesťanských „průkopníků“ Ivana a Ludmily, nebo z nám bližších časů, kdy cestu z Tetína do Jána a zpět pravidelně prošlapával Pater Karel Dvorský.

Za krátkou zmínku stojí také fenomén Rybovy České mše vánoční, která v poslední době jakoby získávala stále větší popularitu. Zpívají ji dobrovolníci i profesionálové na náměstích, na nádražích ve školách i v kostelích a patří neodmyslitelně k atmosféře vánoc podobně jako třeba ozdobený stromček. Je obdivuhodné, jakou radost dokáže dávat posluchačům i interpretům tato průzračně jasná hudba s textem plným pokory a naděje. Pro laika je přitom překvapivé, že ta příjemná a dobře srozumitelná hudba je v některých pasážích interpretačně velice náročná. Zkomponoval ji jednatřicetiletý nekonformní učitel, varhaník a dirigent z Rožmitálu pod Třemšínem v situaci, která vůbec nebyla idylická. Zdravotní problémy, nepřízeň nadřízených a nepředstavitelná bída v kombinaci se starostmi o sedm dětí jej nakonec dohnaly k sebevraždě. Věrmě, že z tohoto světa odešel usmířen. S odstupem staletí je jasné, že dílo, které tu po sobě zanechal, mu dalo nesmrtelnost. Harmonická Rybova hudba pro nás může být nejen předvánočním rozptýlením, ale svým příběhem také trvalou inspirací. JIŘÍ BOUČEK
(Psáno pro zpravodaj obce Tetín)

Zemřel prof. MUDr. Jan Herget, DrSc.

14. března 2019, dva dny před svými 74. narozeninami, zemřel zakladatel a donedávna dlouholetý přednosta Ústavu fyziologie 2. LF UK, a především dobrý a vzácný člověk prof. MUDr. Jan Herget, DrSc. Krátce po sametové revoluci dokázal prakticky z ničeho „vydupat“ Ústav fyziologie, který přes dvě de-

kády obětavě vedl. Pomohl vychovat spoustu dalších skvělých lékařů a získal také řadu prestižních vědeckých ocenění.

Tento vzácný a skromný člověk pobýval poslední dobou na statku Zemanových v Sedlci.

Pan Václava Zeman vzpomíná: *Professor Herget jezdil a hlavně pobýval na naší usedlosti od jara 1997. Do Sedlce ho doprovázela jeho rodina a jejich psi. Jistě se mu tady líbilo a byl tady velice spokojený. Ani „na chalupě“ se nedokázal plně odpoutat od své vědecké a akademické práce. Při vzácných chvílích nicnedělání*

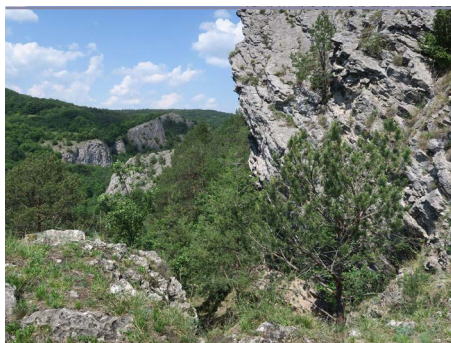
se rád se psem a dalekohledem v kapse procházel po okolí Sedlce. Poslední roky mu ale zdraví nedovolilo chodit do kopců na procházky.

Profesor Herget byl vysoce uznávanou autoritou mezi odborníky jeho specializace a byl velice vážen a respektován v akademické obci. Cílem jeho veškeré činnosti a snažení byla věda. Akademické funkce přijímal až po přemlouvání od jeho kolegů akademiků.

Při jeho respektu a všeobecném uznání od nejvyšších odborných a akademických osobností byl neuvěřitelně skromný a ve svém vystupování neokázalý, že v dnešní namyšlené době něco takového je až mimořádné.

Až s odstupem času si uvědomuji, že jsem měl tu nedocenitelnou možnost s profesorem Hergetem občas promluvit.

REDAKCE

Svatý Jan ze všech stran počtvrté

Čtvrtý ročník exkurze do více i méně skrytých zákoutí v okolí naší obce se uskutečnil v sobotu 30. března. Vyrázili jsme tradičně na Skálu a do Solvayových lomů. Zde se ale trasa odchýlila od obvyklého směru a účastníci se vrátili kolem vývěru nad kostelem zpět do centra obce. Odtud nás Pavel Skala odvedl nezvyklými chodíčky ve stráni levého břehu Kačáku směrem na Třesinu. Polední přestávku U Krobiána zpestřilo představení činnosti skupiny Geospeleos, která už třetím rokem zkoumá výše zmíněný vývěr nad kostelem. BUK

První hostimský kloboukový

Počátkem března se v hospůdce U Krobiána sešlo několik desítek hostimských, ale i svatojánských obyvatel vybavených slušivými klobouky různých tvarů a velikostí. První hostimský ples mohl začít. Začátek obstaralo předtančení manželů Boučkových ve stylu „dúchodcovské salsy“ a pak se hned parket zaplnil spoustou temperamentních tanečníků všemožných stylů.

K tanci hrála skupina Duo Colours, která většinu přítomných nadchla zejména krásným a vášnivým hlasem zpěvačky Petry Svobodové. Nechyběla ani tombola, takže žádný účastník neodešel s prázdnou, nejšťastnější byla

zřejmě majitelka poukázky na dvě tuny šterku. Většina odcházela také s odhodláním zúčastnit se dalších ročníků plesu, které doufejme budou následovat! Nová tradice byla založena, Kamila Ouředníková a její realizační tým prý už hledají termín... BUK

WWW.NABOSO.CZ

NOVÁ PRODEJNA NABOSO V BEROUNĚ

NEJŠIRŠÍ VÝBĚR BOSÝCH BOT PRO DOSPĚLÉ A DĚTI V ČESKU • KAMENNÉ PRODEJNY I E-SHOP • ODBORNÝ PERSONÁL

Příprava nových webových stránek

Současný web obce je provozován prakticky v nezměněné podobě od roku 2012. To už je dost velké stáří – obory kolem informatiky se rozvíjí ohromnou rychlostí a co stačilo před sedmi lety, nemusí už dostačovat dnes.

U webových stránek je dnes již samozřejmé responzivní zobrazování, tedy určitá flexibilita stránky, která zajistí přehledné zobrazování na jakémkoliv (i mobilním) zařízení.

Ve spolupráci s firmou Galileo a se Svatojánskou společností se chystáme obecní webové stránky vybavit novým modernějším designem a také novými funkcemi. Bude mezi nimi pravděpodobně patřit také aplikace „V obraze“, která po zaregistrování přeposílá vybraný typ novinek z obecního webu na chytré telefony. Takto si můžete nechat zasílat informace třeba i z více webových stránek, které tuto aplikaci podporují. BUK

Den matek opět v refektáři

V neděli 12. května se v časných odpoledních hodinách sejdeme s maminkami, jejich maminkami a jejich... Dámy spolu posedí, poklábosí, poslechnou si, co dovedou některá z dítek a vyfotografují se spolu pro zvěčnění v obecní kronice. Pozvánky budou opět doručeny každé z maminek osobně.

Budeme rádi, když se zúčastní také novopečené maminky ze Záhrabské Iva Havlíčková má od 23. listopadu 2018 Klárku a ze Sedlce (Helenka Běhounková má od 21. března 2019 Olivera).

RED

Pokračování obecní kroniky

Po letech, kdy se o vedení kroniky stala paní Pourová, a po pauze trvající od roku 2015 máme opět kronikářku! Stala se jí paní Dana Šantorová a podle prvních stránek nového svazku můžeme říci, že se do sepisování a obrazové dokumentace pustila s velkou vervou a nadšením. A zatímco se plní první stránky velké knihy, na obecním úřadu už je pro ni připraven další čistý svazek krásně vázané kroniky. Dostali jsme jej jako součást „odškodného“ od firmy Tignum, která nabrala značné zpoždění při opravě krovu budovy č.p. 11. BUK

Pouť 2019 s Klubem českých turistů

Letos čekáme neobyčejně pestrou pouť. V obvyklém pouťovém termínu slaví Klub českých turistů 130. výročí otevření stezky Vojty Náprstka, dnes nejstarší značené turistické trasy v Česku. Na oslavu KČT zorganizoval dva pochody: Beroun – Svatý Jan – Karlštejn a Karlštejn – Svatý Jan – Beroun. Kde myslíte, že se oba proudy potkají? Ano, u nás na pouti! KČT zde vyvěsí svoji největší turistickou značku na světě a v jejím stínu (obrazně) se bude odehrávat muzika (Hot Wings), propagace činnosti KČT a zvláště ukázka práce značkařů. Návštěvníci budou vyplňovat výroční kvíz a vyzkouší si namalovat svoji značku.

Budou plát ohně, v kotli bude bublat gulášek a do toho všeho se zamíchá pouťový program s dechovkou pana Mužíka, divadélkem (nejen) pro děti a večerní „zábava“ v amfiteátru. Doraží také poutníci z Tetína, kteří bohužel nejslavnější českou stezku pořádně neužijí, ale snad se jim u nás bude i tak líbit.

Podobně jako vloni bude pouťový program zahájen už v předvečer. V pátek si v restauraci Obecná škola užijeme indickou vážnou hudbu v podání Elen Kubičkové (v Jánů již potřetí!), Mani Shankara a Dr. Goswatiho.

RED

Dětský den jako kouzelný festival

Když se povede dětský den, ani se pak člověku nechce domů. Děti jsou rozjařené, doma není uvařeno, co s tím? Máme nápad: nechodte nikam a zůstaňte s námi, děti nechte řádit v lese, napojte se u stánku nebo si opečte buřt a poslechněte si kapely, které jste možná ještě nikdy neslyšeli!

Dětský den začne v sobotu 1. června jako obvykle v 10 hodin, neobvykle však neskončí rozdáním odměn a rozebráním pitíček. Pódium, které dříve obsadil skutečný kouzelník – všeučel, se hned po poledni změní v dějiště hudebního festivalu. Vystřídají se kapely z překvapivé blízkosti naší obce i vzdálenější seskupení.

Sledujte plakáty! Ozvučená část programu potrvá cca do 23 hodin, potom se sesedneme u ohýnku a jízda může kouzelně pokračovat...

Tři jarní exkurze v CHKO Český kras

13. dubna – Geologická: sraz v 10.30 na parkovišti u Koněpruských jeskyní. Trasa dlouhá 5 km vede velkolomem Čertovy schody, kam se běžně nepodíváte!

27. dubna – Hadi a štíři, obojživelníci: sraz v 9.00 na nádraží v Srbsku. Trasa: Kubrychtova buda – Bubovické vodopády – lom Na Chlumu a zpět.

28. dubna – Vítání ptačího zpěvu: sraz v 8.30 na zastávce v Bubovicích. Trasa vede k nově zbudovaným mokřadům, zde pozorování, kroužkování a výklad.

Doporučená výbava: Vydatná svačina a dobré boty. Za účast se neplatí, není třeba se registrovat, jen přijďte! Podrobnosti najdete na <http://ceskykras.ochranaprirody.cz/sprava-informuje/akce>.

